

Ganglion ciliare un orbītas nervu anatomiski klīniskais raksturojums

Zeltīte Cēderštrēma, Ilva Duļevska

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Anatomijas un antropoloģijas institūts, Latvija*

Ievads. Anatomijas pētniecība ir aktuāla arī šodien tieši klīniskajā aspektā internajā medicīnā, ķirurģijā un citās medicīnas disciplīnās, kā arī oftalmoloģijā.

Bieži vīrusu un bakteriālās slimības, kuras skar *ganglion ciliare*, izraisa “atonisko zīlīti”, kura nereaģē uz gaismu. Ganglija simpātisko daļu – *ramus sympathicus ad ganglion ciliare* – veido *ganglion cervicale superius trunci sympathici* postganglionārās šķiedras, kas inervē *m. dilatator pupillae* un acābola asinsvadus.

Darba mērķis. Atpreparēt orbītas saturu un aprakstīt to anatomiski klīniskā aspektā.

Materiāls un metodes. AAI anatomijas laboratorijas preparāti. Pētījuma veikšanai lietota preparēšanas metode.

Rezultāti. *Ganglion ciliare* ir veģetatīvs galvas ganglijs, kas atrodas acs dobumā un cieši pieguļ *n. opticus* laterālajai virsmai; tā diametrs ir aptuveni 2 mm, un tas ir 1,5 mm garš izstiepts veidojums. *Ganglion ciliare* mugurējai virsmai pienāk ganglija parasimpātiskā daļa – *radix oculomotoria* – *n. oculomotorius* un *n. nasociliaris* saknītes. No ganglija priekšējās virsmas uz acābolu atiet *nn. ciliares breves*, kas inervē *m. sphincter pupillae* un *m. ciliaris*.

Darba gaitā tika atpreparēti *cadaver* abi acu dobumi. Orbītas sienas robežojas ar *sinus paranasales*: augšējā siena robežojas ar *sinus frontalis*, mediālā – ar *sinus ethmoidalis* un *sinus sphenoidalis*, bet apakšējā – ar *sinus maxillaris*.

Orbītā atrodas *vagina bulbi* un *corpus adiposum orbitae*, kas acābolu atdala no orbītas sienām. Acābolu ietver 7 acs muskuļi: *mm. recti* un *mm. obliqui*. Cauri retrobulbārās daļas irdenajiem saistaudiem un taukaudiem novietojas *n. opticus*, kura diametrs ir aptuveni 4 mm. To ietver smadzeņu apvalka turpinājums – *vagina nervi optici*, tādējādi gar nervu acābola virzienā turpinās galvas smadzeņu subarahnoidālā telpa, kas izskaidro pārmaiņas redzes nerva diskā – *discus nervi optici*, kas rodas paaugstināta intrakraniālā spiediena gadījumā.

Blakus nervam novietojas *a. ophthalmica*, kas, virzoties uz orbītas mediālo sienu, sadalās divos gala zaros: *a. supraorbitalis* un *a. supratrochlearis*. Laterāli no *n. opticus* atrodas *ganglion ciliare*. Orbītas augšējā laterālajā stūrī *fossa glandulae lacrimalis* atrodas *glandula lacrimalis*, kuru divās daļās sadala *m. levator palpebrae superioris*. No ārpuses dziedzeri sedz *septum orbitale*.

Secinājumi.

1. *Ganglion ciliare* un orbītas nervi atbilst literatūrā un mācību grāmatās esošajam teorētiskajam aprakstam.
2. Izveidotos preparātus var izmantot kā mācību līdzekli anatomijas praktiskajās nodarbībās.